

Ватра сукоба на Блиском истоку тешко да је икада буктала јаче него сада. Сирија је згариште, Либан је остао без премијера, Иран је никада јачи, Саудијци добијају новог, ратоборног лидера. Израел вага опције, а Хамас и Хезболах држе прст на обарачу.

Представљамо кључних седам играча на Блиском истоку:

Иран - Персијска сила се уздиже

Иранци имају само један циљ, а то је да поврате статус регионалне суперсиле. Од 2011. власти у Техерану уложиле су много средстава у подршку Башару ал Асаду у Сирији, како кроз „војне саветнике“, регрутовањем десетина хиљада грађана за шиитску милицију, тако и новчано.

Сада, када је Асадова власт уз помоћ Руса практично осигурана, а Иран ослобођен међународних санкција, Техеран планира да покупи награду кроз ископавање богатих рудника, као и изградњом авио-базе у Сирији и војне луке на Средоземљу. Највеће препреке представљају архинепријатељи из Израела и Саудијске Арабије. И док принц Мохамед бин Салман увелико покушава да „нахушка“ Израелце да зарате са Ираном преко леђа Либана (да нападну Хезболах), Тел Авив и даље пажљиво вага. Јер, питају се и Руси, велики савезници Ирана.

Газа - Интереси леже у Каиру

Газа има своје проблеме. Може се рећи да је Хамас задовољан јер је закопао ратну секиру са Ираном, али главни интереси покрета тренутно су у Каиру, где је потписан споразум са непријатељима из групе Фатах. Један од стратешких циљева Египта је да се очува мир у Гази, како се не би дозволило да овај део Блиског истока склизне у руке разбијене војске ИСИС-а и постане њен логистички центар. Ипак, питање је хоће ли стаклене ноге примирја издржати са друге стране, у односима са Израелом, нарочито након што је 30. октобра израелска војска дигла у ваздух погранични тунел, при чему је погинуло 14 палестинских бораца.

Хамас - непријатни савези

Владајући покрет у појасу Газе не одустаје од ширења ракетног арсенала и изградње мреже војних тунела, али му је под хитно потребно решавање хуманитарног стања, које је на рубу катастрофе. Једини начин за то тренутно јесте налажење начина за савезништво са Египтом и Палестинском народном самоуправом (ПА).

Још једна рунда деструктивног рата са Израелом била би кобна, а лидер Хамаса Јахја Синвар не жели да дозволи да се тако нешто догоди. Упркос томе што је тврдолинијаш који би врло радо ломио копља са Израелцима, у чијим затворима је провео много година, истовремено је човек који разуме локалну политику и проблеме. Због тога је прибегао непријатним савезима, јер је за њега то једини начин да Хамас одржи контролу у појасу Газе, и истовремено избегне нови рат. .

Египат - Пораз ИСИС-а у Сирији је проблем

Донедавно је Египат био носећи стуб регионалне антииранске коалиције, али слабљење економије и политичког утицаја натерали су Каиро да се бави наизглед геополитички мањим стварима, попут борбе са ИСИС-ом на Синају. Египат је вероватно једина страна која ће бити на губитку услед пораза ИСИС у Ираку и Сирији, јер се џихадисти сада премештају у Либију, одакле ће врло вероватно покушати да утицај прошире управо у Египту.

Зато би Каиро био срећнији да пусти друге да воде велике ратове, док се он обрачунава са проблемима близу сопствених граница, попут Газе, али само уз помоћ савезника. Египат је такође одустао од своје историјске мисије да буде „предводник арапско-сунитске лиге“ и ту улогу препустио Саудијској Арабији.

Саудијска Арабија - Стиже ураган МБС

Пустињска краљевина недавно је доживела текстонске промене, након што је власти жедан престолонаследник Мохамед бин Салман, познатији као МБС, похапсио скоро 50 принчева и чланова Високог већа, од којих је с већином у блиском сродству. Да ће ствари од сада бити другачије, МБС је показао и тиме што је приморао либанског премијера Сада Харирија на оставку.

Једна од популарних теорија је да је Харири побегао у Ријад како би Саудијци изазвали напад Израела на Хезболах, којег је Харири оптужио да жели да га убије. Саудијска Арабија би свакако волела да казни Иран, а Хезболах би био идеална мета за удар на утицајну сферу Техерана. МБС је свестан да сам не може да покрене рат са Ираном, и зато тражи савезнике на све стране, од Израела до САД и екстремно антиирански настројеног Доналда Трампа.

Хезболах - Рањени и најопаснији

Након шест година борби у Сирији, где је служио као иранска претходница, Хезболах је за свој појас заденоу неколико импресивних победа и стекао искуство. Међутим, у борбама су изгубили најмање 800 људи, а хиљаде је рањено, што је готово четвртина

укупних снага са почетка рата. Иако су победе осоколиле Хезболах, ова проиранска милиција Либана није у стању да покрене напад на непријатељски Израел.

Хезболах се налази у парадоксалној ситуацији: упркос победама, тренутно је веома рањив услед великих губитака, а као такав је најопаснији. Нови рат са Израелом, колико год им привлачно изгледао, био би погубан због жестоког одговора који би дошао из Тел Авива. С друге стране, Израел и сам може да одлучи да искористи ранији положај Хезболаха и отпочне напад, и тако зада јак ударац све јачем Ирану, који је главни финансијер ове либанске милиције.

Израел – још се памти лекција из 2006.

Израел се свакако налази у искушењу да нападне Хезболах у Либану, а оставка Харирија и сигнали из Ријада свакако доприносе томе. Ипак, компликована и запетљана мрежа утицаја на Блиском истоку приморава премијера Нетањахуа да повуче ручну и добро сагледа ситуацију, нарочито због утицаја Русије (са којом и сам учвршћује савез), која снажно подржава Иран и његове савезнике.

Уз то, лекције из 2006. године и Либанског рата су и даље свеже. Израелци би свакако били срећни да неко други удари на Иран, попут Америке, али Доналд Трамп, упркос жестокој антииранској реторици, не показује да ће са речи прећи на дела.

Американци се устручавају од било каквог сукоба са Ираном, о чему сведочи недавна изјава бившег шефа америчке дипломатије Џона Керија: „Лидери Израела, Саудијске Арабије и Египта углас су позивали Барака Обаму да бомбардује Иран, јер нико од њих није смео то да уради сам. Ми смо се одлучили за миротворну опцију“. Управо та реченица можда и најбоље описује тренутно стање ствари.

(Блиц)